

Splnění závazku

Rozsudek je vykonatelný vždy jen pro žalobce, nikoli i pro žalovaného.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 30 Cdo 2924/2013, ze dne 24.4.2014)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v exekuční věci oprávněné Ing. E. R., zastoupené Mgr. M.H., advokátem se sídlem v P., proti povinnému M. H., o vydání věci oproti zaplacení částky 3.300.000,- Kč s příslušenstvím, vedené u JUDr. J.B., soudního exekutora Exekutorského úřadu se sídlem v T., pod sp. zn. 158 EX 217/13, o dovolání oprávněné proti usnesení Krajského soudu v Ostravě z 28. května 2013, č.j. 66 Co 340/2013-15, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění :

Shora označeným rozhodnutím krajský soud potvrdil usnesení z 2. dubna 2013, č.j. 158 EX 217/13-11, jímž soudní exekutor zamítl exekuční návrh oprávněné (v nalézacím řízení žalované, jež byla exekučním titulem zavázána k vydání tam specifikovaného dřevařského stroje oproti povinnosti žalobce, zde povinného, zaplatit jí částku 3.300.000,- Kč s příslušenstvím, to vše do 3 dnů od právní moci rozsudku). Odvolací soud vycházel ze zjištění, že soud prvního stupně dopisem z 12. března 2013 uvědomil soudního exekutora, aby vyzval zástupce oprávněné k předložení listin prokazujících splnění vzájemné povinnosti či alespoň připravenosti k jejímu splnění podle § 43 odst. 2 exekučního řádu, konkrétně dokladů prokazujících uložení stroje do úřední úschovy. Podle dopisu soudního exekutora z 13. března 2013 adresovaného soudu oprávněná sdělila, že „předmětný stroj nakonec z důvodu hospodárnosti do úřední úschovy nesložila“. Okresní soud poté dne 18. března 2013 vydal soudnímu exekutorovi pokyn k zamítnutí exekučního návrhu z důvodu, že oprávněným z exekučního titulu není Ing. E. R. nýbrž M. H.

Oprávněným je podle odvolacího soudu ten, kdo podává návrh na nařízení exekuce, a povinným ten, proti komu návrh na nařízení exekuce směřuje, tedy ten, kdo je oprávněným za povinného označen. Samotná skutečnost, že oprávněná se v návrhu na nařízení exekuce za takovou označila, ještě ovšem nemusí znamenat, že tato navrhovatelka nařízení exekuce je také nositelkou hmotněprávního oprávnění, jež má být vykonáno, a obdobně je tomu i u osoby povinné. Aktivně legitimován je tedy ten oprávněný, jemuž svědčí právo z rozhodnutí nebo jiného titulu, který má být vykonán, a pasivně legitimován je ten povinný, komu je exekučním titulem uložena povinnost. Oprávněný, jemuž právo z titulu nesvědčí, v exekučním řízení aktivní legitimaci nemá, a povinnému, kterému podle titulu povinnost uložena nebyla, nesvědčí legitimace pasivní. Otázka věcné legitimace se zkoumá jen z hlediska exekučního titulu. Oprávněným z hlediska titulu ukládajícího vzájemné plnění je jen žalobce. Podle obsahu exekučního titulu je tedy aktivně legitimován M. H. a pasivní legitimace svědčí Ing. E. R., jíž byla uložena povinnost vydat označený dřevařský stroj, tedy na základě tohoto exekučního titulu by se M. H. jako oprávněný mohl vůči povinné Ing. E. R. domáhat jeho vydání, jelikož závazek byl uložen jako synallagmatický, tj. uvedená povinnost k vydání byla vázána na povinnost zaplatit žalovanou částku s příslušenstvím. Povaha takto vydaného exekučního titulu tedy podle názoru odvolacího soudu neumožňuje v návrhu označené oprávněné se úspěšně domáhat po povinném označeném v návrhu zaplacení uvedené částky a takováto absence aktivní legitimace musí vést k zamítnutí exekučního návrhu.

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podala oprávněná dovolání, jehož přípustnost dovozuje z

ustanovení § 237 o. s. ř. s odůvodněním, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky v rozhodování dovolacího soudu dosud nevyřešené, „a sice, zda je aktivně legitimovaným k podání exekučního návrhu z rozsudku ukládajícího synallagmatické plnění oběma stranám sporu pouze žalobce, či zda je k podání takového návrhu – ve vztahu k jeho nároku – aktivně legitimován i žalovaný“. Oprávněná má za to, že oprávněny domáhat se exekučně vymožení svého nároku založeného rozsudkem, jímž bylo uloženo synallagmatické plnění, jsou obě strany soudního sporu, což lze podle jejího názoru dovodit např. z ustanovení § 457 občanského zákoníku, podle něhož je-li smlouva neplatná nebo byla-li zrušena, je každý z účastníků povinen vrátit druhému vše, co podle ní dostal. Synallagmatická povinnost tedy znamená povinnost obou stran něco konat a podle dovolatelky je tudíž zcela nelogické, aby se nároku založeného tímto ustanovením občanského zákoníku mohl exekučně domáhat pouze jeden subjekt. Opačný názor obsažený v napadeném usnesení je podle jejího názoru v příkrém rozporu se samotným smyslem institutu synallagmatického plnění, a tedy i v rozporu se zákonem a jeho smyslem.

Kromě uvedeného má oprávněná za to, že se odvolací soud napadeným rozhodnutím odchýlil od rozhodovací praxe soudu dovolacího, a to alespoň od jeho rozhodnutí z 29. ledna 2009, sp. zn. 30 Odo 1615/2006, a ze 14. července 2010 sp. zn. 31 Cdo 2250/2009, v nichž Nejvyšší soud opakovaně konstatoval, že obě smluvní strany jsou zároveň povinným i oprávněným z právního vztahu bezdůvodného obohacení získaného plněním podle neplatné či zrušené smlouvy. V závěru dovolání pak oprávněná odvolacímu soudu vytyká, že se „svým strojovým a přehnaně formalistickým výkladem zákona dopustil právě sofistickovaného odůvodňování zjevné nespravedlnosti, které je označováno jako přepjatý formalismus, což je praxe, která není Nejvyšším soudem ČR tolerována.“

Nejvyšší soud dovolání projednal a rozhodl o něm podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 (srovnej čl. II, bod 7. zákona č. [404/2012](#) Sb. a část první, čl. II, bod 2. zákona č. [293/2013](#) Sb.).

Dovolání, přípustné podle § 237 o. s. ř. (otázka, kdo z účastníků nalézacího řízení je aktivně legitimován k podání exekučního návrhu na základě titulu ukládajícího povinnost synallagmatického plnění, dosud nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu vyřešena), není důvodné.

Jelikož vady podle § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a/, b/ a odst. 3 o. s. ř., jež by řízení činily zmatečným, ani tzv. jiné vady, k nimž dovolací soud přihlédně – je-li dovolání přípustné – podle § 242 odst. 3 věta druhá o. s. ř., v dovolání namítány nejsou a nevyplývají ani z obsahu spisu, a protože jinak je dovolací soud uplatněným dovolacím důvodem vázán (§ 242 odst. 3 věta první o. s. ř.), je předmětem dovolacího přezkumu závěr odvolacího soudu, že „oprávněným z exekučního titulu ukládajícího vzájemné plnění je jen žalobce.“

Právní posouzení věci je nesprávné, jestliže odvolací soud věc posoudil podle právní normy (a to práva nejen hmotného, nýbrž – a o tento případ jde v souzené věci – i práva procesního), jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu – sice správně určenou – nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval (z podřazení skutkového stavu hypotéze normy vyvodil nesprávné závěry o právech a povinnostech účastníků).

Již starší komentářová literatura (Handl, V., Rubeš, J., a kol., Občanský soudní řád. Komentář. II. díl. Panorama Praha 1985. s 229, 230) se přihlásila k názoru, že aktivní legitimaci pro podání návrhu na nařízení exekuce má z účastníků nalézacího řízení pouze žalobce. Autoři uvedeného komentáře, „...k závazkům, kdy plnění má stát z ruky do ruky“, vysvětlují, že „má-li např. povinný (P) zaplatit oprávněnému (O) peněžitou částku oproti tomu, že oprávněný vrátí povinnému věc, a má-li tedy naopak oprávněný vydat povinnému věc oproti tomu, že povinný mu zaplatí peněžitou částku, může být v soudním rozhodnutí tato vzájemná povinnost vyjádřena k žalobě oprávněného jen jednostranně, že totiž povinný zaplatí oprávněnému peníze oproti tomu, že oprávněný vydá věc povinnému (a nikoli

naopak), protože jen jeden z účastníků může žalovat a druhý může být žalován. Proto takového titulu může využít jen oprávněný proti povinnému a nikoli povinný proti oprávněnému; nejde o iudicium duplex. Kdyby oprávněný sám neplnil či plnění nezajistil a nedomáhal se proti povinnému zaplacení peněz, musel by povinný, pokud by měl zájem na vrácení věci, žalovat oprávněného na vrácení věci oproti tomu, že mu povinný zaplatí peněžitou částku. Rozsudek je totiž vykonatelný vždy jen pro žalobce, nikoli i pro žalovaného.

V monografii autorů Kurky, V. a Drápala, L. Výkon rozhodnutí v soudním řízení, Linde Praha a.s., Praha - Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, Praha 2004, s. 77, je zdůrazněno, že „rozhodnutí či jiný právní akt ukládající povinnost synallagmatického plnění je exekucním titulem výlučně pro oprávněného; ačkoli se operuje i s jeho právním jednáním, jemu povinnost ukládána není (nejde o tzv. iudicium duplex, kde i žalovaný ve sporu může být rozhodnutím určen jakožto nositel oprávnění, jemuž odpovídá povinnost žalobce, kterou lze vymoci v exekucním řízení).

V publikaci autorů Drápala, L., Bureše, J. a kol. Občanský soudní řád II., § 201-376. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, 2188 s. je vysvětleno, že „o vzájemné plnění obou účastníků jde zejména u synallagmatických závazků (např. podle § 457 občanského zákoníku), jejichž splnění se může domáhat jen ten, kdo sám splnil svůj závazek dříve anebo kdo je připraven jej splnit (srov. § 560 občanského zákoníku či § 325 zákoníku obchodního). Oprávněným z takového titulu je jen žalobce.“

V monografii Spory vznikající z podnětu výkonu rozhodnutí (exekucní spory). Acta Universitatis Carolinae - Iuridica, Praha 1972. Monographia XVI, na s. 52 autor J. Fiala vysvětluje, že „rozhodnutí ukládající oprávněnému vzájemné plnění není rozhodnutím vydaným v řízení typu iudicia duplex, a že proto povinný nemůže na základě takového titulu sám vymáhat své právo vůči oprávněnému z exekucního titulu. K tomu by musel získat sám exekucní titul proti oprávněnému, ve kterém by opět musela být povinnost odpůrce učiněna závislou na vzájemném plnění věřitele.

Vytýká-li dovolatelka odvolacímu soudu, že se odchýlil od rozhodovací praxe soudu odvolacího, je její námitka jednak vnitřně nekonzistentní (úspěšně nelze namítat, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu řeší otázku v rozhodování soudu dovolacího dosud nevyřešenou, a současně, že se při jejím řešení odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu), a jednak nepřipadná, jelikož rozhodnutí dovolacího soudu sp. zn. 30 Odo 1615/2006 a 31 Cdo 2250/2009 (vydaná nikoli ve vykonávacím či exekucním řízení, nýbrž v řízení nalézacím), na něž dovolatelka odkazuje, otázku aktivní legitimace (relevantní speciálně pro vykonávací či exekucní řízení) k podání návrhu na nařízení exekuce podle rozhodnutí, zavazujícího k synallagmatickému plnění, neřešila.

S ohledem na výše uvedené nutno uzavřít, že napadené rozhodnutí je správné, Nejvyšší soud proto bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) dovolání jako nedůvodné podle § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

(zdroj: www.nsoud.cz)

Další články:

- [Nezbytná cesta](#)
- [Nepominutelný dědic](#)
- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)